

Samenwerken met energiecoöperaties

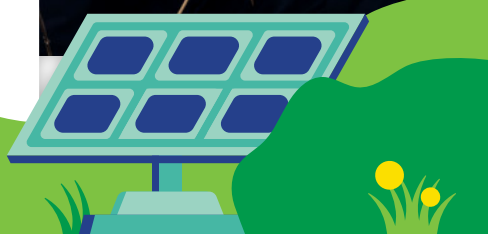
De lokale route naar een
duurzame samenleving

Energiecoöperaties zijn voor overheid en marktpartijen een onmisbare samenwerkingspartner in de overstap naar een duurzaam energiesysteem. Met hun lokale expertise en hun grote, betrokken achterban openen ze de weg naar een breed gedragen, inclusieve en eerlijke energietransitie.

95% van de Nederlanders heeft een energiecoöperatie in de buurt. De coöperatielieden zetten samen windparken op, leggen grote (bedrijfs) daken vol collectieve zonnepanelen of zetten een systeem op voor elektrische deelauto's in de wijk. Ze ontwikkelen ook plannen voor een lokaal warmtenet of ondersteunen hun dorps-, wijk- en stadsgenoten met energiecoaches bij het verduurzamen van hun woning.

Lokaal, democratisch en met oog voor de omgeving

Energiecoöperaties zijn stevig **lokaal verankerd**.

De leden kennen elkaar uit de wijk of het dorp, weten wat er speelt en zijn onderdeel van andere sociale netwerken. Wijkbewoners weten de coöperaties daardoor goed te vinden en beschouwen hen als een bekende en betrouwbare vraagbaak en partner in de energietransitie.

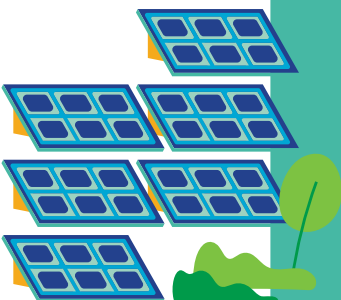
Energiecoöperaties zijn verenigingen. Iedereen kan lid worden. De leden beslissen gezamenlijk over de koers van de coöperatie. Daarmee hebben ze direct invloed op de keuzes voor duurzame projecten in hun omgeving.

Omdat energiecoöperaties hun winst **100% lokaal herinvesteren**, kunnen ze bijvoorbeeld betaalbare energie aanbieden uit hun eigen wind- en zonprojecten, of tegen een gunstige prijs warmte leveren via een coöperatief warmtebedrijf. Zij bepalen zelf in welke lokale projecten de winst nog meer wordt geïnvesteerd: de speeltuinvereniging, lokale natuur- en landschapsprojecten of bijvoorbeeld een opleiding voor energiecoaches.

50% lokaal eigendom

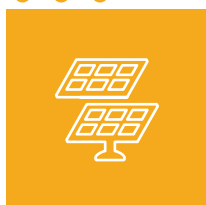
In het Klimaatakkoord is afgesproken dat bij nieuwe zonneparken en windmolens, bewoners voor de helft eigenaar moeten kunnen worden van deze projecten. Energiecoöperaties geven concreet invulling aan zulk collectief, lokaal eigendom. De coöperatie investeert en onderneemt mee in de nieuwe projecten.

Aangesloten bewoners en bedrijven worden via de coöperatie mede-eigenaar van zonneweides, windparken en warmtebronnen of warmtenetten. Ze krijgen zeggenschap over de ontwikkeling en exploitatie, ze delen mee in de opbrengsten en bepalen in welke nieuwe lokale projecten de winst wordt geïnvesteerd: projecten voor duurzame energie, besparing, cultuur, leefbaarheid, natuur, landschap, enzovoort. De leden bepalen het samen. Hiermee worden (coöperatief genomen) besluiten rond duurzame energie breed gedragen.

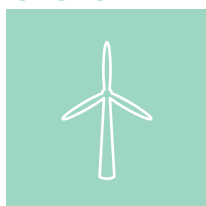

Zon

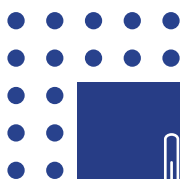

Zo'n driekwart van alle coöperaties werkt aan zonne-energieprojecten: bijna 1.000 in totaal. Vaak zijn dat zogenoemde postcodeoosprojecten: de coöperatie legt het dak van de sporthal of een bedrijf vol met zonnepanelen, omwonenden investeren mee, wekken hun eigen duurzame stroom op en delen in de opbrengsten. Daarnaast worden er coöperatieve zonneweides aangelegd of zonne-overkappingen van parkeerterreinen, steeds met een collectieve investering en een collectief rendement.

Wind

84 coöperaties houden zich bezig met de opwek van windenergie: ze ontwikkelen samen met marktpartijen windparken en zorgen dat minimaal 50% daarvan in handen van de coöperatieleden komt ('lokaal eigendom'). Sommige windmolenparken zijn zelfs voor 100% in handen van de coöperatie. Een voorbeeld daarvan is windpark Krammer op Goeree-Overflakkee, dat is ontwikkeld door de coöperaties Deltawind en Zeeuwind. De 34 windturbines zijn eigendom van 5.000 coöperatieleden.

Warmte en besparing

Warmtecoöperaties ontwikkelen en exploiteren lokale warmtebronnen. Dat kan restwarmte van een ziekenhuis zijn, maar ook warmte uit oppervlaktewater of van een rioolwaterzuivering. Ze leggen een warmtenet aan om woningen in de buurt te verwarmen, soms samen met een woningcorporatie of een marktpartij. Ook hebben ze vaak speciaal opgeleide energiecoaches beschikbaar die buurtbewoners helpen met verduurzamen van hun woning om de energierekening naar beneden te brengen.

Coöperaties investeren winst in lokale projecten

Veel energiecoöperaties bieden hun leden niet alleen rente op hun inleg, maar investeren daarnaast vanuit hun sterke sociale betrokkenheid in de lokale gemeenschap. De leden beslissen in de ALV aan welke projecten de winst wordt besteed, bijvoorbeeld:

- Coöperatie Betuwewind investeert in het project 'Bloemrijk Gonzend Rivierenland' (klimaatbestendigheid en biodiversiteit), in de bestrijding van energiearmoede en de aanleg van een voedselbos.
- Coöperatie Zeeuwind en Deltawind financieren uit de opbrengsten van hun windpark Krammer lokale boeren om CO2 uit de atmosfeer te halen en langdurig vast te leggen in landbouwbodems in de vorm van koolstof.
- Coöperatie Nieuwleusen Synergie betaalt onder andere mee aan warmtefoto's, een sociale moestuin en een vrijwilligers-taxiservice voor ouderen en mensen met een beperking.
- Coöperatie Zuidenwind draagt bij aan een lokaal glasvezelnetwerk en de vervanging van asbestdaken door zonnedaken. Ook is er een elektrische buurtbus geregeld.

Commerciële ontwikkelaar en een energiecoöperatie: het verschil

Commerciële ontwikkelaars besteden een klein deel van hun winst lokaal: alleen omgevingsfonds en rendement op obligaties. De winst gaat voor het overgrote deel naar de ontwikkelaar en de aandeelhouders van het bedrijf. Bewoners hebben geen zeggenschap over het project en de geldstromen.

Energiecoöperaties investeren hun winst 100% lokaal: naast het omgevingsfonds en rendement op investeringen, wordt de rest ook lokaal ingezet. De leden bepalen samen waaraan. Ze hebben zeggenschap over het project en de geldstromen.

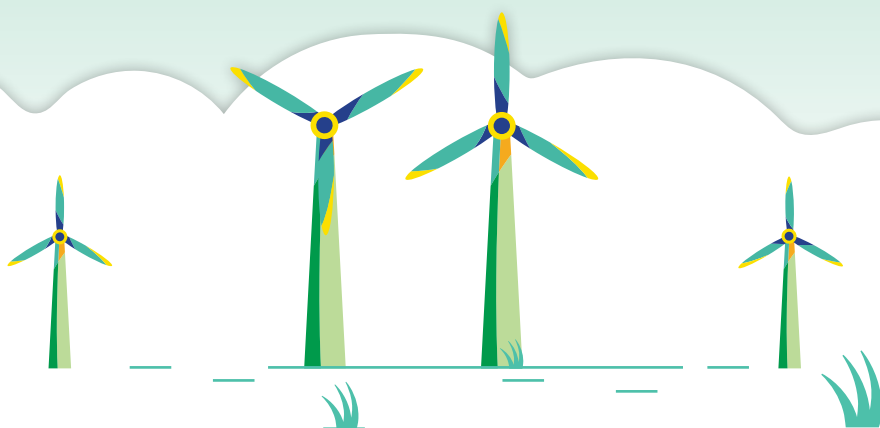
3 redenen om met energiecoöperaties samen te werken

De energietransitie voltrekt zich bij mensen thuis, in hun achtertuin en in de buurt. Overheden en marktpartijen kunnen hun energieplannen alleen realiseren door met hen om tafel te gaan. Energiecoöperaties kunnen die toegang tot bewoners bieden. Samenwerken met energiecoöperaties betekent een maatschappelijke route naar een duurzame samenleving:

1. De winst wordt lokaal geïnvesteerd in lokale projecten voor leefbaarheid en duurzaamheid.
2. Democratische georganiseerd: iedereen kan meedoen en iedereen telt mee
3. Vertrouwde lokale krachten voor lokale projecten

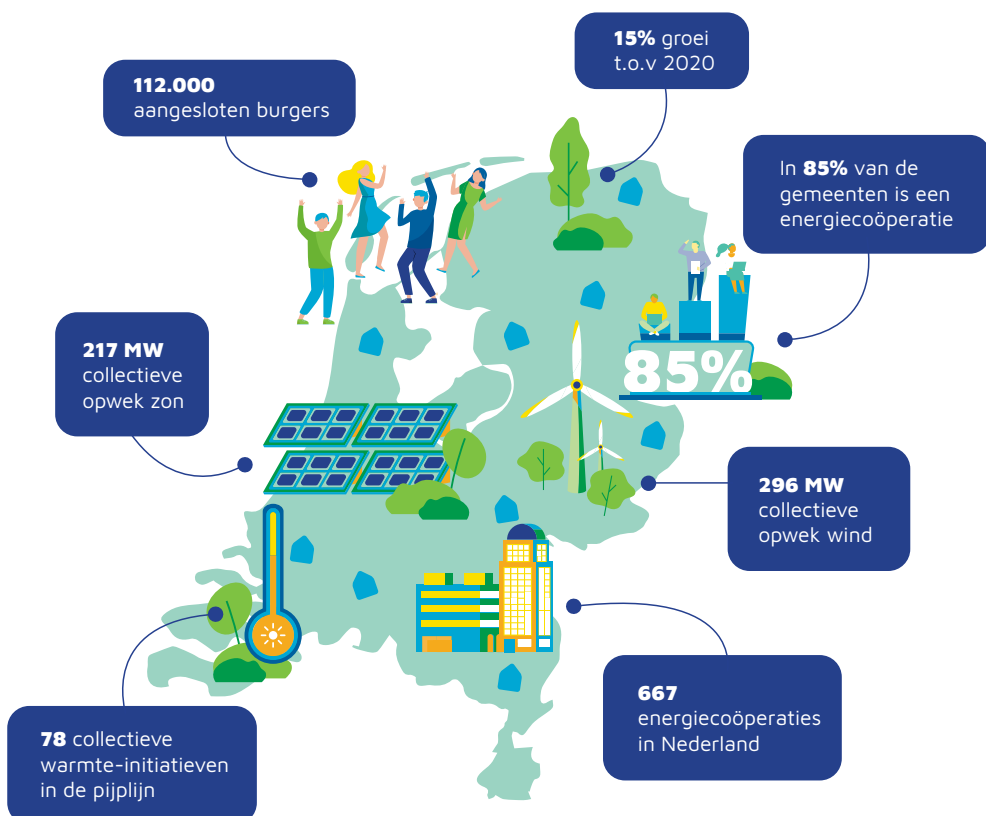

Tips voor samenwerking met energiecoöperaties

Energiecoöperaties zijn vrijwilligersorganisaties die professionele partners inschakelen voor ontwikkeling, exploitatie en beheer van hun duurzame energie- en warmteprojecten. In de fasen die daaraan voorafgaan, zijn ze meestal afhankelijk van subsidies en is ondersteuning nodig van gemeenten of marktpartijen. Tips voor een succesvolle samenwerking:

- Betrek de coöperatie actief bij de opgave
- Maak gebruik van hun expertise
- Zorg voor een centraal aanspreekpunt binnen de organisatie
- Formaliseer de samenwerking met publiciteit
- Bied ondersteuning in de vorm van communicatiekanalen, gebruik van faciliteiten en ruimten en financiën voor ontwikkeling
- Bepaal samen voorwaarden en kaders voor participatie van de omgeving.

Energiecoöperaties in cijfers in 2021

Energie Samen

Energiecoöperaties zijn voor het merendeel aangesloten bij Energie Samen, de landelijke organisatie van energiecoöperaties in Nederland. Energie Samen werkt aan een sterke positie van lokale energiecoöperaties en een grotere burgerbetrokkenheid bij de overgang naar een duurzaam energiesysteem. De organisatie verspreidt kennis over de rol van energiecoöperatie in de energietransitie, verzorgt kennisuitwisseling, diensten en financieringsmogelijkheden, behartigt belangen bij overheden en versterkt het landelijk netwerk van energiecoöperaties.

Samenwerking met energiecoöperaties is de enige manier om te komen tot een rechtvaardige, breed gedragen en inclusieve energietransitie.

**energie
samen**

[energiesamen.nu](https://energiesamen.nl)

Meer informatie

Meer weten over samenwerking met lokale energiecoöperaties? Kijk op [energiesamen.nu](https://energiesamen.nl) of neem contact op via [projecten@energiesamen.nu](mailto:projecten@energiesamen.nl). Deze folder is gemaakt i.s.m. de Participatiecoalitie: participatiecoalitie.nl.